

RECENZJA

w postępowaniu habilitacyjnym dr. Dariusza Bogusza

dokonana na podstawie artykułu 219 ust. 1 pkt 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce (Dz. U. z 2022r poz. 574, 583, 655, 682.)

1. Uwagi ogólne

Kandydat do stopnia naukowego dr habilitowanego Pan dr Dariusz Bogusz ukończył studia pierwszego stopnia w Wyższej Szkole Umiejętności Pedagogicznych i Zarządzania w Rykach w 2021r., i uzyskał tytuł licencjata w zakresie pedagogiki w specjalności pedagogika zarządzania. Następnie ukończył studia drugiego stopnia w Akademii Obrony Narodowej w Wydziale Lotnictwa i Obrony Powietrznej w 2006r., uzyskując tytuł zawodowy magistra lotnictwa w zakresie zarządzanie organizacjami lotniczymi. Tytuł pracy magisterskiej: *Reagowanie lotnictwa taktycznego Rzeczypospolitej Polskiej na zagrożenia z powietrza w okresie pokoju*.

Studia te stanowiły dobrą podstawę merytoryczną do dalszego rozwoju zawodowego oraz do prowadzenia dociekań o charakterze naukowym w obszarze zarządzania organizacjami lotniczymi, bezpieczeństwa użycia lotnictwa taktycznego Rzeczypospolitej Polskiej oraz zagrożeń z powietrza.

Rozwój naukowy Pana dr Dariusza Bogusza rozpoczął się z chwilą objęcia stanowiska asystenta w Katedrze Logistyki (Zespół Pracowników Naukowo-Dydaktycznych w Wydziale Bezpieczeństwa Narodowego i Logistyki Wyższej Szkoły Oficerskiej Sił Powietrznych - WSOSP w Dęblinie (2011-2015).

W latach 2015–2018 został wyznaczony na stanowisko Szefa Sekcji Szkolenia w Pionie Ogólnym Wyższej Szkoły Oficerskiej Sił Powietrznych, będąc odpowiedzialnym za planowanie, organizację i realizację szkolenia uzupełniającego kadry WSOSP (obecnie Lotniczej Akademii Wojskowej - LAW). Głównym zadaniem dr Dariusza Bogusza była działalność szkoleniowo-metodyczna w WSOSP.

Od czerwca 2018 r. do października 2020 r. wykonywał swoje obowiązki jako wykładowca, a następnie starszy wykładowca w Katedrze Taktyki i Uzbrojenia Wydziału Lotnictwa

WSOSP (od października 2018 r. w Lotniczej Akademii Wojskowej). Równolegle w latach 2018–2020 pracował jako wykładowca na Wydziale Nauk Społecznych w Wyższej Szkole Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie.

W 2018 r. zorganizował pobyt oraz prowadził zajęcia z uczestnikami Cultural Understanding and Language Proficiency (CULP) organizowanego przez US Army Cadet Command z Fort Knox (Kentucky). Program pomagał zrozumieć kadetom Reserve Officers' Training Corps (ROTC) złożoność środowiska międzynarodowego, w którym będą działać jako przyszli oficerowie poprzez zapewnienie wystarczającej wiedzy z zakresu geopolityki, kultury, języka, ekonomii i środowiska krajów biorących udział w projekcie.

W 2021 r. przeprowadził cykl wykładów w ramach programu Erasmus+ w Wydziale Nauk Wojskowych i Szkolenia Oficerskiego w Narodowym Uniwersytecie Służby Publicznej (*National University of Public Service – NUPS*) w Budapeszcie. W trakcie pobytu zrealizował 8-godzinny program zajęć w języku angielskim z grupą studentów wojskowych z Wydziału Nauk Wojskowych i Szkolenia Oficerów (*Faculty of Military Science and Officer Training*). W wykładach uczestniczyła także kadra kierownicza Wydziału. W trakcie zajęć zapoznał studentów i zainteresowanych specjalistów systemem szkolenia lotniczego pilotów wojskowych w Polsce. Wymienił także doświadczenia w zakresie selekcji lotniczej oraz szkolenia lotniczego pilotów wojskowych. Zaprezentował najnowsze technologie kształcenia i szkolenia lotniczego w Siłach Zbrojnych RP oraz zapoznał się z systemem szkolenia lotniczego na Węgrzech.

W latach 2019–2021 pełnił obowiązki koordynatora programu European Initiative for the Exchange of Military Young Officers EMILYO (Military Erasmus). Uczestniczył w spotkaniach grupy implementacyjnej programu EMILYO oraz brał udział w obradach grupy roboczej LoD-12 (Lines of Development) dotyczących projektu międzynarodowego semestru sił powietrznych. Program EMILYO ma na celu rozwój wymiany pomiędzy siłami zbrojnymi przyszłych oficerów wojskowych, a także ich nauczycieli i instruktorów podczas wstępnej edukacji i szkolenia. Realizacja inicjatywy opiera się na kluczowej idei, że wymiana młodych oficerów podczas szkolenia wstępnego stanowi podwaliny dla pojawienia się, w dłuższej perspektywie, zwiększonej interoperacyjności i wspólnej kultury, które są potrzebne dla europejskiego bezpieczeństwa i obrony.

Podczas służby wojskowej w Wyższej Szkole Oficerskiej Sił Powietrznych. Po przeprowadzonej restrukturyzacji Uczelni dalej pełnił służbę wojskową w Lotniczej Akademii Wojskowej zajmując następujące stanowiska służbowe wynikające z posiadanego stopnia wojskowego oraz specyfiki posiadanych kompetencji zawodowych. Najważniejsze z nich to:

1. 2011–2022 – rzecznik dyscyplinarny Rektora-Komendanta LAW.
2. 2016–2021 – *nieetatowy oficer ds. kontaktów (oficer łącznikowy) z uczestnikami kursów oraz słuchaczami studiów z zagranicy w LAW.*
3. 2015–2021 – *odpowiedzialny za współpracę LAW z Centrum Doktryn i Szkolenia w obszarze standaryzacji operacyjnej SZ RP, funkcjonowanie Narodowego Systemu Rozwoju Koncepcji i Eksperymentowania (NSRKiE) oraz systemu wykorzystania doświadczeń (SWD).*
4. 2018–2021 – *koordynator programu EMILYO (Military Erasmus) LAW.*
5. 2019–2021 – *przewodniczący komisji egzaminacyjnej na klasy specjalistów podoficerów LAW.*
6. *Od 2021 r. – rzecznik ds. studentów Wydziału Bezpieczeństwa Lotniczego LAW.*
7. *Od 2021 r. – zastępca redaktora naczelnego czasopisma naukowego LAW „Aviation&Security Issues”.*
8. *Od 2021 r. – redaktor kierunkowy czasopisma naukowego „Yearbook of International Security”.*
9. *Od 2022 r. – ekspert w grupie nauk o wojskowości, przewodniczący Komisji Sił Powietrznych, Kosmicznych i Astropolityki Polskiego Towarzystwa Geopolitycznego.*

Finalnym efektem pierwszego okresu działalności służbowej i naukowej Habilitanta było przeprowadzenie badań oraz opracowanie rozprawy doktorskiej pt.: *Szkolenie selekcyjne kandydatów na pilotów wojskowych w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej* i po pomyślnej jej obronie w 2017r., uzyskanie stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk społecznych i dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie.

Podniesienie kwalifikacji przyczyniło się do objęcia stanowiska (2020r.) Prodziekana Wydziału Bezpieczeństwa Lotniczego – WBL, Lotniczej Akademii Wojskowej.

W okresie tym zdobył bardzo cenną wiedzę praktyczną i teoretyczną dotyczącą zróżnicowanych aspektów związanych z bezpieczeństwem narodowym, zarządzaniem organizacjami lotniczymi, bezpieczeństwem lotniczym oraz doskonaleniem kadr lotnictwa wojskowego.

Analiza dorobku wskazuje, że był autorem i współautorem wielu publikacji o zróżnicowanym charakterze. Przyczyną tego zjawiska była reorganizacja uczelni, która to stawiała przed habilitantem nowe wyzwania i nowe obszary badań, które dedykowane były konkretnym problemom i kwestiom tworząc sukcesywnie powiększającą się wiedzę. Dzięki temu Habilitant zbudował potencjał wiedzy koniecznej dla holistyczno-systemowego ujmowania wielu zjawisk.

Uzyskanie stopnia doktora było też znaczącym impulsem do dalszego podwyższania swojej wiedzy z obszaru i przedmiotu badań, jakim jest zarówno bezpieczeństwo, zagrożenia lotnicze, lotnicze szkolenie pilotów wojskowych jak i ponoszone w tym zakresie ryzyko. Obszarem dociekań, które niezwykle interesujące są dla Habilitanta, to konsekwencje i implikacje wynikające z zastosowań nowych technologii. Przede wszystkim rozważania dotyczą wykorzystania symulatorów i тренаżerów w lotniczym szkoleniu pilotów wojskowych. Prowadzi badania w dziedzinie bezpieczeństwa ze szczególnym wskazaniem na bezpieczeństwo lotniczych organizacji wojskowych oraz doskonalenie kadr lotnictwa wojskowego.

Podjęcie badań w zakresie problematyki dotyczącej doboru kandydatów do zawodu pilota, systemu selekcji i szkolenia lotniczego ściśle koresponduje z doświadczeniem zawodowym Habilitanta. Osobisty udział w procesie kształcenia Lotniczej Akademii Wojskowej umożliwił mu obserwację zachodzących zmian w kształceniu i szkoleniu pilotów wojskowych, w szczególności sposobów sprawdzania predyspozycji lotniczych na etapie rekrutacji i szkolenia symulatorowego. Umieszczenie w Dęblinie dwóch ośrodków posiadających bogatą bazę symulatorową (Akademickie Centrum Szkolenia Lotniczego Lotniczej Akademii Wojskowej i Ośrodek Szkolenia Symulatorowego 41 Bazy Lotnictwa Szkolnego) umożliwiło obserwację zmian zachodzących w szkoleniu naziemnym pilotów wojskowych dzięki zastosowaniu najnowszych symulatorów.

Pod względem rozwoju naukowego jest to intensywny okres poszerzania wiedzy eksperckiej Pana Doktora oraz prowadzenia działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej.

Stopniowo zwiększa się aktywność Habilitanta pod względem naukowym, w której wykazuje on swoją bogatą wiedzę teoretyczną i empiryczną do opracowania licznych artykułów i komunikatów naukowych, referatów oraz innych opracowań. W czasie tym powstały również prace naukowo-badawcze prowadzone w ramach badań podstawowych, w których habilitant uwzględniał aspekty lotniczego szkolenia pilotów wojskowych. Prowadzi w tym okresie działalność dydaktyczną oraz wykazuje się znaczną aktywnością w organizacji konferencji i seminariów naukowych.

Na wysoką ocenę i podkreślenie zasługuje również, udokumentowana w pracach, wnikliwość i rzetelność badawcza. Przedłożone do recenzji prace osadzone są na wnikliwie przeanalizowanych, zidentyfikowanych i ocenionych podłożach merytorycznych znajdujących realistyczne odzwierciedlenie potrzeb. Tym samym stworzyło sprzyjające warunki do właściwej selekcji i wyboru problematyki badawczej składającej się na proces habilitacyjny. Fakt ten jednoznacznie wskazuje, że działalność naukowa Habilitanta była właściwie ukierunkowana i uporządkowana, zarówno pod względem celów, jak i zadań tematycznych.

Istotne znaczenie w dorobku Pana Doktora mają również prace powstałe w wyniku udziału w projektach badawczo-rozwojowych w obszarze bezpieczeństwa i obronności. Habilitant prowadził badania w zespołach projektowych, spełniając różne role – od wykonawcy do kierownika i koordynatora zadań,

Pierwszy z projektów, w którym habilitant uczestniczył jako kierownik i specjalista projektu (2019-2022) dotyczył „Przygotowania studentów specjalności Inżynieria Lotnicza i Awionika do podjęcia pierwszej pracy w branży lotniczej”, realizowany w ramach Programu Operacyjnego „Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020” zgodnie z umową nr POWR.03.01.00-00-DU10/18-00. Zakończenie projektu 31.03.2023 r.

Kolejny projekt Habilitanta (2021–2022) w którym występował jako kierownik projektu dotyczył wsparcia monografii naukowych pt. *Symulatory i trenażery lotnicze w szkoleniu pilotów wojskowych w Polsce*, umowa nr DNM/SP/512265/2021. Zakończenie projektu 30.04.2022 r.

W ramach kolejnego projektu (2021-2023) Pan Doktor podwyższył swoją wiedzę i doświadczenie z badań praktycznych i teoretycznych w toku prac w projekcie „Społeczna odpowiedzialność nauki” pt. „Naukowo-Sportowy Piknik Lotniczy”, umowa nr SONP/SP/512261/2021.

Można stwierdzić, że rozwój naukowy Habilitanta połączony jest z systematycznym rozwojem naukowym i ciągłym twórczym, inspirującym zespoły badawcze doskonaleniem się oraz aktywnością naukową.

Oceniam, że Pan dr Dariusz Bogusz poprzez gruntowne poznanie złożoności zjawisk, prawidłowości i zależności występujących w naukach o bezpieczeństwie, a w szczególności dotyczących bezpieczeństwa lotniczego oraz lotniczego szkolenia pilotów wojskowych umiejętnie wykorzystywał obszary swojej działalności naukowo-dydaktycznej, co znajduje odzwierciedlenie w prowadzonych badaniach i publikacjach koncentrujących się na zagadnieniach bezpieczeństwa lotniczego i doskonalenia pilotów wojskowych. Pozwoliło to Habilitantowi, stać się znanym w środowisku specjalistą w obszarze bezpieczeństwa, a ekspertem w wyjątkowo trudnym obszarze lotniczego szkolenia pilotów wojskowych.

2. Ocena dorobku naukowego wskazanego jako osiągnięcie naukowe

W przedłożonym do rozpatrzenia wniosku Habilitant wskazał jako osiągnięcie naukowe publikację o charakterze monografii pt. *Symulatory i trenażery lotnicze w szkoleniu pilotów wojskowych w Polsce*, ISBN 978-83-66514-36-2, DOI: 10.55676/EOYJ9977, wydaną nakładem wydawnictwa Lotniczej Akademii Wojskowej w Dęblinie w 2022r.

Treść monografii, w ujęciu ogólnym, ulokowana jest w dziedzinie nauk społecznych w ujęciu węższym mieści się natomiast w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie.

Monografia składa się z 6 logicznie usystematyzowanych części (rozdziałów), poprzedzonych dobrze opracowanym wstępem i uzupełnionych podobnie opracowanym zakończeniem. Dopelnienie rozprawy stanowi bogata ilościowo i spójna merytorycznie bibliografia oraz spis rysunków, fotografii i tabel oraz załączniki. W sumie jest to praca promocyjna o charakterze monograficznym, zespalająca syntetycznie naukowe dociekania Autora skupione wokół lotniczego szkolenia pilotów wojskowych przy wykorzystaniu symulatorów i trenażerów.

W mojej ocenie jest pierwszym opracowaniem naukowym obejmującym kompleksowo dość złożoną problematykę symulatorowego szkolenia pilotów wojskowych w którym to koniecznością stało się uporządkowanie wielu obszarów badań dotyczących terminologii naukowych metod i technik wspomagających systemowe lotnicze szkolenie pilotów wojskowych. Dlatego też opracowanie dotyczące szkolenia pilotów wojskowych przy wykorzystaniu symulatorów w tym systemie jest ze wszech miar pożądane. Tym samym stanowi sobą ważny krok w sferze rozwoju teorii mieszczącej się w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie, a zwłaszcza w tak ważnej jej części, która dotyczy symulatorowego szkolenia pilotów wojskowych. W aspekcie powyższego stwierdzam, że wysiłek badawczy Habilitanta został uwieczniony powstaniem opracowania naukowego, które w przedmiotowej sprawie może zaspokajać oczekiwania zarówno ludzi nauki, jak i praktyków odpowiedzialnych za lotnicze szkolenie pilotów wojskowych przy wykorzystaniu symulatorów i trenażerów.

Przedłożona do oceny monografia spełnia wymagania tego rodzaju pracy promocyjnej. Opracowana jest zgodnie z tematem. Zawiera logiczny układ treści, co powoduje systematyczne wkraczanie w coraz głębsze obszary wiedzy związane z opracowywanym tematem. Razem zaprezentowane rezultaty badań zawarte zostały na 350 stronach, z tego 310 to tekst zawierający główne treści merytoryczne.

We *wstępie* (s. 11-16) przedstawiono problematykę zakresu badań nad bezpieczeństwem lotniczym, którego zakres badań poszerzono o inne dyscypliny naukowe. Dało to możliwość

włączenia do katalogu metod i technik badawczych innych środków, które pozwalają skuteczniej organizować szkolenie pilotów wojskowych.

Pewne wątpliwości o charakterze polemicznym wzbudza jednak cel monografii (s.13). Bowiem według Autora celem było „... wskazanie symulatorów lotniczych w szkoleniu lotniczym podchorążych LAW, pilotów wojskowych w jednostkach taktycznych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz identyfikacja rozwiązań, możliwości i prawidłowości decydujących o rosnącej roli wykorzystania symulatorów lotniczych w szkoleniu lotniczym podchorążych LAW i pilotów wojskowych w jednostkach taktycznych SZ RP oraz propozycja zmian w zakresie integracji rozproszonych systemów szkoleniowych w sieciocentryczne i wielowymiarowe środowisko i nieskończoną przestrzeń do prowadzenia szkolenia lotniczego”. Cel ten w mojej ocenie jest trochę za bardzo rozwinięty, niejasny, niepotrzebnie komplikowany przez Autora.

W rozdziale *pierwszym* (s. 17-62), Autor przedstawia teoretyczne podstawy użycia symulatorów i trenerów w szkoleniu lotniczym. Przedstawiła opinie wielu naukowców dotyczącą wykorzystania symulator i trenerów w szkoleniu pilotów wojskowych. Następnie przedstawia analizę rozwoju i ewolucji symulatorów szkolenia lotniczego. Na zakończenie rozdziału przedstawia perspektywę teoretyczną zastosowania symulatorów w szkoleniu pilotów wojskowych odnoszonego zarówno do doświadczenia przeszłości, jak i doświadczenia wynikającego z praktyki badawczej.

W kolejnych rozdziałach monografii (2-5) Habilitant przedstawia szkolenie symulatorowe w jednostkach badawczych, szkolnych i taktycznych SZ RP oraz uwarunkowania szkolenia pilotów wojskowych z zastosowaniem:

- symulatorów Wojskowego Instytutu Medycyny Lotniczej (WIML);
- symulatorów i trenerów Lotniczej Akademii Wojskowej;
- symulatorów i trenerów 4 Skrzydła Lotnictwa Szkolnego;
- symulatorów w jednostkach taktycznych Sił Zbrojnych RP.

W rozdziale *szóstym* (s.263-304), Habilitant przedstawił uwarunkowania wpływające na rozwój szkolenia symulatorowego z podziałem na uwarunkowania techniczne, organizacyjne i ekonomiczne.

Habilitant proponuje stworzenie w przyszłości ośrodka (w sensie instytucji), mającego połączyć rozproszone symulatory użytkowane w jednostkach SZ RP oraz powołanie instytucji

odpowiedzialnej za prowadzenie zintegrowanego szkolenia symulatorowego pilotów wojskowych zwracając uwagę na uwarunkowania społeczne, ekonomiczne, militarne, polityczne czy naukowe.

Nie sposób zaprzeczyć postawionej tezie przez Habilitanta, że koncepcja utworzenia takiego Centrum Symulacji i Szkolenia Lotniczego, jest wynikiem zapotrzebowania na realizację nowoczesnych form szkolenia lotniczego i treningu pilotów wojskowych w SZ RP. Cyfryzacja pola walki, jego wielowymiarowość i sieciocentryczność są czynnikami wpływającymi na zmianę filozofii szkolenia lotniczego pilotów wojskowych.

Autor stwierdza, że nowo powstałe Centrum posiadałoby złożony system sieciowy, zaprojektowany tak, aby zapewnić narzędzia do prowadzenia nowoczesnej walki powietrznej przy użyciu nowoczesnych rozwiązań, w tym sił generowanych komputerowo (CGF), we w pełni zintegrowanym środowisku szkoleniowym. System powinien zostać opracowany w oparciu o wymagania i opinie pilotów z dużym doświadczeniem operacyjnym i instruktorskim. W przyszłości obsługiwałoby wiele podmiotów krajowych i zagranicznych, obejmując wszystkie etapy szkolenia i misji, w tym planowanie, testy i eksperymenty, szkolenie i odprawy.

Habilitant na podstawie prowadzonych badań zauważa, że jednym z najistotniejszych narzędzi przeznaczonych do szkolenia na F-35 (przypominam samolot zakupiony przez SZ RP) będzie symulator lotu. Ponieważ nie ma on wersji dwumiejscowej, po zaawansowanych kursach oraz ćwiczeniach w symulatorze piloci od razu trafiają na samolot. Eksperti (także przedstawiciele producenta) zakładają, że szkolenie na tym wielozdaniowym samolocie bojowym będzie w 50% odbywało się na symulatorach lotu oraz innych urządzeniach wsparcia szkolenia lotniczego. Lockheed Martin opiera szkolenie pilotów i inżynierów na centrach symulacyjnych F-35 tworzonych w krajach, które wprowadziły do służby te samoloty, np. USA, Wielka Brytania i Australia. Dzięki połączeniu kilku symulatorów F-35 w sieć piloci i inni specjaliści mogą przetestować różne scenariusze walk powietrznych, wykonywać zadania na kilku statkach powietrznych bądź przećwiczyć procedury awaryjne. Koncepcja utworzenia Centrum Symulacji i Szkolenia Lotniczego wpisująłaby się w taką filozofię szkolenia.

Podsumowując ocenę monografii stwierdzam, że jest ona opracowana poprawnie pod względem merytorycznym, bazującym na badaniach naukowych. Poszczególne rozdziały tworzą sobą zwartą całość logiczną. Zawierają słuszne i przemyślane twierdzenia, propozycje i wnioski, które są odpowiednio uzasadnione i udokumentowane. Między rozdziałami zachowana jest również właściwa ciągłość myśli i proporcja treści. W całości wnosi sobą twórczy wkład w rozwój nauk społecznych skupionych wokół nauki o bezpieczeństwie. Zawarta w

niej tematyka jest oryginalnym dorobkiem Autora. Poprzez pryzmat unaocznionych faktów dostrzegam w niej dobrze wykorzystane osiągnięcia współczesnej nauki i techniki oraz dobrze dobrane metody badawcze, dostarczające przekonujących argumentów. Tym samym upoważnia to do wyrażenia stwierdzenia, że Habilitant jest dobrze przygotowana do samodzielnego rozwiązywania złożonych problemów badawczych, występujących w dziedzinie nauk społecznych i nauce o bezpieczeństwie.

3. Ocena osiągnięć naukowo-badawczych habilitanta w obszarze nauk społecznych

a) autorstwo lub współautorstwo monografii, publikacji naukowych w czasopismach międzynarodowych lub krajowych innych niż w bazach JCR oraz ERIH dla danego obszaru wiedzy:

Dr Dariusz Bogusz po uzyskaniu stopnia doktora jest autorem 6 monografii, 3 redakcji naukowych, autor 11 rozdziałów w monografii, a także 16 samodzielnych artykułów i 6 współautorskich w czasopismach międzynarodowych lub krajowych (11 artykułów w języku angielskim). Razem jest autorem lub współautorem 42 publikacji, które mają charakter samodzielnych opracowań prezentujących wyniki prowadzonych badań indywidualnych, ale również prezentacji wyników prac zespołowych, w których udział Habilitanta jest zróżnicowany. Jest to istotny dorobek w porównaniu do tego przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora, gdzie Habilitant wykazał tylko opracowanie 4 rozdziałów w monografii.

b) autorstwo lub współautorstwo opracowań zbiorowych, katalogów zbiorów, dokumentacji prac badawczych, ekspertyz:

Zgodnie z wykazem dorobku habilitant jest Autorem monografii:

1. *Szkolenie selekcyjne kandydatów na pilotów wojskowych w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej*, ISBN 978-83-66514-11-9, stron 342 (ark. wydawniczych – 15,55), Wydawnictwo LAW, Dęblin 2020.
2. *Selekcja i szkolenie lotnicze pilotów wojskowych w Wielkiej Brytanii*, ISBN 978-83-66514-28-7, stron 294 (ark. wydawniczych – 13,14), Wydawnictwo LAW, Dęblin 2021.
3. *Siły Powietrzne i lotnictwo Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej*, ISBN 978-83-66514-30-0, stron 265 (ark. wydawniczych – 11,93), Wydawnictwo LAW, Dęblin 2021.
4. *Selekcja i szkolenie lotnicze pilotów wojskowych w Siłach Zbrojnych RP*, ISBN 978-83-66514-38-6, stron 303 (ark. wydawniczych – 13,63), Wydawnictwo LAW, Dęblin 2021.

5. *Selekcja i szkolenie lotnicze pilotów wojskowych w Australii*, Wydawnictwo LAW. Po recenzjach, zgłoszona do projektu MEiN „Monografia doskonała”.

Jest m.in. współredaktorem naukowym monografii naukowej wieloautorskiej:

1. Bogusz D., Ogonowski K., Rurak A. (red.), *Bezpieczeństwo w portach lotniczych i morskich*, ISBN 978-83-66514-44-7, Wydawnictwo LAW, Dęblin 2022.
2. Radomyski A., Bogusz D., Górczyński D. (red.), *Wybrane obszary bezpieczeństwa*, Wydawnictwo LAW, Dęblin. W procesie wydawniczym.

Autorem lub współautorem rozdziałów w monografii:

1. Bogusz D., *Zabezpieczenie logistyczne szkolenia lotniczego w Aeroklubie „Orląt”*, [w:] D. Ungiert (red.), *Współczesne problemy logistyki lotnictwa. Teoria i praktyka*, ISBN 978-83-64636-66-0, „Zeszyty Naukowe WSOSP”, Dęblin 2018, s. 283–311.
2. Bogusz D., *Szkolenie selekcyjne w Wojskowym Ośrodku Szybowcowym*, [w:] M. Kruszyński, M. Paluch, A. Radomyski (red.), *100 lat polskiego lotnictwa wojskowego*, ISBN 78-83-64423-79-6, Wydawnictwo WSOSP przy współpracy IPN Oddział w Lublinie, Lublin 2018, s. 49–61.
3. Bogusz D., Sidor I., *Dobór i szkolenie selekcyjne kandydatów na pilotów wojskowych w okresie międzywojennym*, [w:] A. Wetoszka, A. Truskowski, T. Kulik (red.), *Wybrane aspekty zastosowania bojowego lotnictwa*, tom III, ISBN 978-83-64636-92-9, Wydawnictwo LAW, Dęblin 2019, s. 153–167.
4. Ogonowski K., Bogusz D., *Wpływ lotnictwa i nowoczesnych technik lotniczych na bezpieczeństwo narodowe*, [w:] A. Radomyski, P. Malinowski (red.), *Lotnictwo nowej generacji – strategie, technologie, rozwiązania*, ISBN 978-83-64636-93-6, wydawnictwo LAW, Dęblin 2019, s. 145–166.
5. Bogusz D., *Samoloty szkolenia selekcyjnego 1918-2020*, [w:] M. Kruszyński, T. Osiński, M. Paluch (red.), *95 lat Szkoły Orląt na tle rozwoju lotnictwa polskiego*, ISBN 978-83-66514-12-6, Wydawnictwo LAW, Dęblin 2020, s. 41–60.
6. Bogusz D., *Przegląd systemów rekrutacji i selekcji do Oficerskiej Szkoły Lotniczej (OSL) w latach 1945–1966*, [w:] M. Kruszyński, T. Osiński, M. Kornat (red.), *Spółczesność w wojsku, wojsko w społeczeństwie w XIX i XX wieku. Relacje i procesy w ujęciu interdyscyplinarnym*, ISBN 978-83-66514-15-7, Wydawnictwo LAW, Dęblin 2020, s. 309–324.

7. Bogusz D., *Początki działalności Liceum Lotniczego w Dęblinie (lata 1972-1975)*, [w:] M. Kruszyński, T. Osiniński, M. Kornat (red.), *Spółeczeństwo w wojsku, wojsko w społeczeństwie w XIX i XX wieku*, ISBN 978-83-66514-15-7, Wydawnictwo LAW, Dęblin 2020, s. 341–358.
8. Bogusz D., *Nowoczesne technologie w szkoleniu lotniczym na przykładzie ACSL*, [w:] A. Radomyski, T. Kulik (red.), *Wyzwania i rozwój obrony powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej. Obronność RP XXI wieku*, tom I: *Obronność RP XXI wieku w teorii i praktyce*, ISBN 978-83-66514-32-4, Wydawnictwo LAW, Dęblin 2021, s. 345–358.
9. Bogusz D., *Rys historyczny szkolenia selekcyjnego pilotów w USA*, [w:] A. Wetoszka, A. Truskowski, T. Kulik (red.), *Wybrane aspekty zastosowania bojowego lotnictwa*, tom IV, ISBN 978-83-66514-26-3, Wydawnictwo LAW, Dęblin 2021, s. 255–266.
10. Bogusz D., *Szkolenie lotnicze w Australii*, [w:] A. Wetoszka, A. Truskowski, T. Kulik (red.), *Wybrane aspekty zastosowania bojowego lotnictwa*, tom IV, ISBN 978-83-66514-26-3, Wydawnictwo LAW, Dęblin 2021, s. 241–253.
11. Nowak J., Ogonowski K., Bogusz D., *Przeciwdziałanie aktom bezprawnej ingerencji w porcie lotniczym. Ocena możliwych środków ataku i stosowanych środków ochrony*, [w:] J. Wołęjszo, K. Malasiewicz, N. Prusiński (red.), *Prakseologia w naukach o bezpieczeństwie. Sprawność działania w zarządzaniu kryzysowym*, Wydawnictwo Naukowe Akademii Kaliskiej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego, Kalisz 2021, s. 34–59.

Udział w zespołach eksperckich:

1. 2016–2017 – z ramienia WSOSP w składzie Komitetu Sterującego, Zespołu Eksperckiego do opracowania „Koncepcji zapewnienia jakości w Systemie Funkcjonalnym Szkolenia”.
2. Z ramienia LAW w składzie Zespołu Eksperckiego do opracowania „Instrukcji szkoleniowo-metodycznej SZ RP” (2018-2019).
3. Zespół ekspercki ds. geopolityki, Projekt Nowe Urządzenie Polskie 2X35 (NUP 2X35), CDiSZ SZ RP, Bydgoszcz.
4. Zespół Analizy, Oceny i Omówienia Ćwiczenia – Pion Wsparcia w ćwiczeniu dowódczo-sztabowym ZIMA-20.
5. Zespół ds. opracowania Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia

w Lotniczej Akademii Wojskowej.

6. Przewodniczący zespołu ds. strategii naukowej Lotniczej Akademii Wojskowej.

d) sumaryczny impact factor publikacji naukowych według listy JCR, zgodnie z rokiem opublikowania:

Doktor Dariusz Bogusz podaje liczbę cytowań według Google Scholar (kluczowa baza i wyszukiwarka dla dziedziny nauk społecznych i humanistycznych) i indeksu Hirscha - liczba cytowań 12.

e) liczba cytowań publikacji według bazy Web of Science (WoS):

Habilitant nie wykazuje.

f) indeks Hirscha opublikowanych publikacji według bazy Web of Science (WoS):

Habilitant nie wykazuje.

g) kierowanie międzynarodowymi lub krajowymi projektami badawczymi lub udział w takich projektach:

Pan Doktor Dariusz Bogusz uczestniczył w 4 projektach badawczych po uzyskaniu stopnia doktora:

2021–2022 – kierownik projektu „Doskonała nauka – Wsparcie monografii naukowych” pt. *Symulatory i trenażery lotnicze w szkoleniu pilotów wojskowych w Polsce*, umowa nr DNM/SP/512265/2021. Zakończenie projektu 30.04.2022 r.

2021–2023 – zastępca kierownika projektu „Społeczna odpowiedzialność nauki” pt. „Naukowo-Sportowy Piknik Lotniczy”, umowa nr SONP/SP/512261/2021.

2022–2023 – kierownik projektu „Doskonała nauka – Wsparcie monografii naukowych” pt. *Selekcja i szkolenie lotnicze pilotów wojskowych w Australii*, wniosek nr 548078. Na etapie oceny MEiN.

2022–2023 – kierownik projektu „Doskonała nauka – Wsparcie konferencji naukowych” pt. *Bezpieczeństwo portów lotniczych i morskich*, wniosek nr 547301. Na etapie oceny MEiN.

h) międzynarodowe lub krajowe nagrody za działalność naukową:

nie dotyczy

f) wygłoszenie referatów na międzynarodowych lub krajowych konferencjach tematycznych:

Pan Doktor Dariusz Bogusz wygłosił referaty na wielu konferencjach, z których w mojej ocenie na uwagę zasługują następujące:

1. 11–15 czerwca 2012 r. – 26 niemiecko-polskie seminarium partnerskie dla oficerów, Centrum Dowodzenia Wewnętrzne – Wydział 5 Bundeswehry (Leadership Development and Civil Education Center) w Strausbergu (Niemcy). Wystąpienie nt.: *History, mission and structure of the Polish Air Force Academy*. Prezentacja pracy grupowej: *The integration of soldiers in the country and the society*.
2. 26–28 września 2012 r. – III Ogólnopolskie Forum Szkół w Krakowie. Wystąpienie nt.: *Oferta edukacyjna, baza szkoleniowa oraz wymagania egzaminacyjne w Wyższej Szkole Oficerskiej Sił Powietrznych w Dęblinie*.
3. 26–30 sierpnia 2013 r. – 27 niemiecko-polskie seminarium partnerskie dla oficerów „Zbieżności i różnice partnerskich Sił Zbrojnych w wielonarodowych misjach zagranicznych”, Centrum Dowodzenia Wewnętrzne – Wydział 5 Bundeswehry (Leadership Development and Civil Education Center) w Strausbergu (Niemcy). Wystąpienie nt.: *New model of study at the Polish Air Force Academy*. Prezentacja pracy grupowej: *The Armed Forces on the missions-perception of the soldiers in the society*.
4. 28 listopada 2013 r. – Konferencja „Lotnictwo w doktrynach wojennych i konfliktach militarnych XX i XXI w.”, Akademia Obrony Narodowej w Warszawie. Referat nt.: *Szkolenie selekcyjne kandydatów na pilotów wojskowych realizowane w Aeroklubie „Orląt”*.
5. 28–29 października 2014 r. – Konferencja szkoleniowo-metodyczna nt.: „*Doskonalenie współdziałania komórek i jednostek organizacyjnych resortu obrony narodowej w zakresie opracowywania narodowych odpowiedników dokumentów standaryzacyjnych NATO w świetle reformy systemu kierowania i dowodzenia SZ RP*”, Centrum Doktryn i Szkolenia SZ RP (Bydgoszcz). *Opracowanie wniosków dot. Współpracy Syndykatu Sił Powietrznych*.
6. 22–24 sierpnia 2018 r. – Konferencja Naukowa „100 lat Polskiego Lotnictwa Wojskowego”, Wyższa Szkoła Oficerska Sił Powietrznych przy współpracy z Instytutem Pamięci Narodowej Oddział w Lublinie, Dęblin. Referat nt.: *Szkolenie selekcyjne w Wojskowym Ośrodku Szybowcowym*.

7. 19 marca 2019 r. – Międzynarodowa Konferencja i Wystawa „Lotnictwo nowej generacji – strategie, technologie, rozwiązania” – wystąpienie posterowe nt.: *Wpływ lotnictwa i nowoczesnych technik lotniczych na bezpieczeństwo narodowe.*
8. 13–15 listopada 2019 r – Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Społeczeństwo w wojsku, wojsko w społeczeństwie w XIX i XX wieku”, Lotnicza Akademia Wojskowa w Dęblinie, Instytut Pamięci Narodowej Oddział Lublin. Wystąpienie i referat nt.: *Przegląd systemów rekrutacji i selekcji do Oficerskiej Szkoły Lotniczej (OSL) w latach 1945–1966.*
9. 3 grudnia 2019 r. – V Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Wybrane aspekty zastosowania bojowego lotnictwa”, Wydział Wojskowy Akademii Sztuki Wojennej w Warszawie, Muzeum Sił Powietrznych w Dęblinie. Referat nt.: *Rys historyczny szkolenia selekcyjnego pilotów w USA.*
10. 4 lutego 2020 r. – Konferencja dydaktyczna, Lotnicza Akademia Wojskowa, Wystąpienie nt.: *Program EMILYO. Project Air Force International Semester.*
11. 13–15 maja 2021 r – Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Społeczeństwo w wojsku, Wojsko w społeczeństwie w XIX i XX wieku”, Lotnicza Akademia Wojskowa w Dęblinie, Instytut Pamięci Narodowej Oddział Lublin. Wystąpienie i referat nt.: *Szybowce w lotniczym szkoleniu selekcyjnym.*
12. 9 czerwca 2021 r. – seminarium naukowe nt. „Kształcenie zdalne w dobie pandemii. Perspektywy, zagrożenia, zalety i wady”. Instytut Zarządzania Wydziału Zarządzania i Dowodzenia Akademii Sztuki Wojennej. Komitet naukowy i wystąpienie nt.: *Kształcenie i szkolenie lotnicze w LAW w czasie pandemii Covid-19.*
13. 18–19 listopada 2021 r. – komitet naukowy, Konferencja Naukowa pn. „Prakseologia w naukach o bezpieczeństwie”, Akademia Kaliska im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego, wystąpienie i referat nt.: *Przeciwdziałanie aktom bezprawnej ingerencji w porcie lotniczym. Ocena możliwych środków ataku i stosowanych środków ochrony.*

4. Ocena dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej habilitanta

a) uczestnictwo w programach europejskich i innych programach międzynarodowych lub krajowych:

1. Udział w projekcie „**Learning Throught the Reaserch Programme**” z oficerami młodszymi z Francuskiej Akademii Sił Powietrznych z Salon de Provence (dwie edycje w latach 2011–2012).
2. 21 maja–1 czerwca 2018 r. – wymiana studentów *Cultural Understanding and Language Programme (CULP)* organizowana przez *US Army Cadet Command, Fort Knox, Kentucky*.
3. Koordynator LAW Programu EMILYO (European Initiative for the Exchange of Military Young Officers), tzw. Military Erasmus.
4. Członek grupy implementacyjnej programu EMILYO (Initial Group of the European Initiative for the Exchange of Military Young Officers) oraz projektu Międzynarodowego Semestru Sił Powietrznych (Line of Development, LoD-12) – International Air Force Semester.
5. 11–15 października 2021 r. – cykl wykładów w ramach programu Erasmus+ w Wydziale Nauk Wojskowych i Szkolenia Oficerskiego w Narodowym Uniwersytecie Służby Publicznej (National University of Public Service – NUPS) w Budapeszcie.

b) udział w międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych lub udział w komitetach organizacyjnych konferencji:

Pan Doktor Dariusz Bogusz wykazał, iż brał udział w następujących międzynarodowych konferencjach naukowych:

1. **11–15 czerwca 2012 r.** – 26 niemiecko-polskie seminarium partnerskie dla oficerów, **Centrum Dowodzenia Wewnętrznego – Wydział 5 Bundeswehry (Leadership Development and Civil Education Center) w Strausbergu** (Niemcy). Wystąpienie nt.: *History, mission and structure of the Polish Air Force Academy*. Prezentacja pracy grupowej: *The integration of soldiers in the country and the society*.
2. **26–30 sierpnia 2013 r.** – 27 niemiecko-polskie seminarium partnerskie dla oficerów „Zbieżności i różnice partnerskich Sił Zbrojnych w wielonarodowych misjach zagranicznych”, **Centrum Dowodzenia Wewnętrznego – Wydział 5 Bundeswehry (Leadership Development and Civil Education Center) w Strausbergu** (Niemcy). Wystąpienie nt.: *New model of study at the Polish Air Force Academy*. Prezentacja pracy grupowej: *The Armed Forces on the missions-perception of the soldiers in the society*.

Udział w komitetach organizacyjnych:

1. 24–25 czerwca 2015 r. – komitet organizacyjny Konferencji Międzynarodowej pt.

- „Współczesne problemy logistyki lotnictwa. Teoria i praktyka”, WSOSP, Dęblin.
2. 22–24 sierpnia 2018 r. – komitet organizacyjny, Konferencja Naukowa „100 lat Polskiego Lotnictwa Wojskowego”, WSOSP przy współpracy IPN Oddział Lublin, Dęblin.
 3. 13–15 listopada 2019 r. – komitet organizacyjny, Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Społeczeństwo w wojsku, wojsko w społeczeństwie w XIX i XX wieku”, LAW, IPN Oddział Lublin, Dęblin.
 4. 3 grudnia 2019 r. – komitet naukowy i organizacyjny, V Ogólnopolska Konferencja Naukowa nt. „Wybrane aspekty zastosowania bojowego lotnictwa”, Wydział Wojskowy ASzWoj, Warszawa, Muzeum Sił Powietrznych w Dęblinie.
 5. 16–17 listopada 2020 r. – rada naukowo-programowa, moderator IV sesji, „Bezpieczeństwo w erze pandemii Covid-19”, Konferencja „SECURITECH & DEFENSE 2020”, LAW, Dęblin.
 6. 8 grudnia 2020 r. – komitet organizacyjny Konferencji Metodycznej Kadry Wydziału Bezpieczeństwa Lotniczego, LAW, Dęblin.
 7. 10 marca 2021 r. – komitet naukowy i organizacyjny, X Wideokonferencja Naukowa „Bezpieczeństwo w portach lotniczych i morskich”, LAW, Dęblin.
 8. 27 kwietnia 2021 r. – komitet naukowy, IV edycja Konferencji Naukowej „Organizacja systemu rozpoznania zagrożeń państwa – zarządzanie wiedzą w systemie bezpieczeństwa państwa”, Wydział Wojskowy ASzWoj, Warszawa.
 9. 13–15 maja 2021 r. – komitet naukowy, Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Społeczeństwo w wojsku, wojsko w społeczeństwie w XIX i XX wieku”, LAW, IPN Oddział Lublin.
 10. 9 czerwca 2021 r. – komitet naukowy, seminarium naukowe nt. „Kształcenie zdalne w dobie pandemii. Perspektywy, zagrożenia, zalety i wady”, Instytut Zarządzania Wydziału Zarządzania i Dowodzenia ASzWoj, Warszawa.
 11. 8 października 2021 r. – komitet organizacyjny, Konferencja Metodyczna Wydziału Bezpieczeństwa Lotniczego, LAW, Dęblin.
 12. 20–21 października 2021 r. – komitet naukowy, III Ogólnopolska Konferencja Naukowa pn. „Wyzwania i rozwój obrony powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej. Obronność RP XXI wieku”, LAW, Dęblin.

13. 18–19 listopada 2021 r. – komitet naukowy, Konferencja Naukowa pn. „Prakseologia w naukach o bezpieczeństwie”, Akademia Kaliska im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego, Kalisz.
14. 22–23 listopada 2022 r. – zastępca Przewodniczącego Komitetu Naukowego, Konferencja Naukowa pn. „Prakseologia w naukach o bezpieczeństwie”, Akademia Kaliska im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego, Kalisz.
15. 19–20 kwietnia 2023 r. – zastępca przewodniczącego komitetu naukowego – przewodniczący komitetu organizacyjnego, Konferencja Naukowa pn. „Bezpieczeństwo w portach lotniczych i morskich”, LAW, Dęblin.

c) otrzymane nagrody i wyróżnienia:

Nagroda Rektora-Komendanta WSOSP II stopnia za działalność naukową (2017 r.).

Odnaczenia resortowe: Kordzik pamiątkowy z dedykacją od Prezydenta RP (2007 r.), Brązowy medal „Siły Zbrojne w Służbie Ojczyzny” (1997 r.), Brązowy medal „Za zasługi dla obronności kraju” (1998 r.), Srebrny medal „Siły Zbrojne w Służbie Ojczyzny” (2008 r.).

d) udział w konsorcjach i sieciach badawczych:

1. Koordynator Lotniczej Akademii Wojskowej Programu Edukacji Lotniczej i Lotniskowej (PELiL), współpraca z Przedsiębiorstwem Państwowym „Porty Lotnicze” oraz Lotniskiem Chopina w Warszawie (konsultacja programów nauczania, organizacja konferencji naukowej „Bezpieczeństwo portów lotniczych i morskich”, tworzenie kierunku studiów Bezpieczeństwo lotnicze pod patronatem PP „Porty Lotnicze” i Lotniska Chopina).
2. Współpraca z ramienia Lotniczej Akademii Wojskowej z ETC-PZL Aerospace Industries przy opracowaniu symulatora sytuacji kryzysowych (ekspert w konsultacjach technicznych).

e) kierowanie projektami realizowanymi we współpracy z naukowcami z innych ośrodków polskich i zagranicznych:

Habilitant nie wykazuje

f) udział w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism:

1. Rada redakcyjna „Safety&Defense. Scientific and Technical Journal”.
2. Rada naukowa rocznika „Komunizm: System – Ludzie – Dokumentacja”.
3. Rada naukowa wydawnictwa ciągłego „Prace Naukowe Studentów LAW”.

4. Zastępca redaktora naczelnego „Aviation&Security Issues”.

5. Redaktor kierunkowy, rada naukowa „Yearbook of International Security”.

g) członkostwo w międzynarodowych lub krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych:

Habilitant nie wykazuje

h) osiągnięcia dydaktyczne i w zakresie popularyzacji nauki:

Pan Doktor Dariusz Bogusz w tym zakresie wykazuje szereg przedsięwzięć, które miały zróżnicowany charakter i zakres, ale wskazują na dość znacząco intensywność w zakresie dydaktyki i popularyzacji nauki. Należą do nich w mojej ocenie następujące:

1. Wniosek o uruchomienie w Wyższej Szkole Oficerskiej Sił Powietrznych studiów magisterskich na kierunku studiów logistyka, specjalność – logistyka lotnictwa, logistyka wojskowa i zarządzanie obsługą na lotnisku, 2014 r., udział w pracach zespołu przygotowującego wniosek.
2. Wniosek o uruchomienie w LAW studiów licencjackich na kierunku bezpieczeństwo lotnicze, 2022 r., udział w pracach zespołu przygotowującego wniosek i nadzór z racji pełnienia funkcji prodziekana odpowiedzialnego za obszar kształcenia.
3. Wniosek o uruchomienie jednolitych studiów magisterskich w Wydziale Bezpieczeństwa Lotniczego LAW w specjalności obrona przeciwlotnicza (w grupie osobowej nr 32), udział w pracach zespołu przygotowującego wniosek i nadzór z racji pełnienia funkcji prodziekana odpowiedzialnego za obszar kształcenia.

W okresie 30 kwietnia–17 czerwca 2011 r. oraz 7 maja–23 czerwca 2012 r., brał udział w zabezpieczeniu i organizacji pobytu oficerów młodszych z Francuskiej Akademii Sił Powietrznych z Salon de Provence w ramach projektu dydaktycznego „Learning Through the Reaserch Programme”, który umożliwił mi współpracę z oficerami francuskich sił powietrznych oraz zbadanie zagranicznych systemów kształcenia i szkolenia lotniczego pilotów wojskowych.

Od 2019 r. uczestniczy w projekcie „Przygotowanie studentów specjalności Inżynieria Lotnicza i Awionika do podjęcia pierwszej pracy w branży lotniczej”, realizowanym w ramach Programu Operacyjnego „Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020” (umowa nr POWR.03.01.00-00-DU10/18-00). Na wstępie był kierownikiem projektu, obecnie, po objęciu funkcji prodziekana WBL LAW, w projekcie pełni obowiązki specjalisty odpowiedzialnego za komunikację z zakładami lotniczymi biorącymi udział w projekcie (PZL Świdnik oraz PZL Mielec). W projekcie nadzoruje rolę uczestników w systemie SL 2000.

Pełnił także obowiązki koordynatora „Programu Edukacji Lotniczej i Lotniskowej” (PELiL) pomiędzy Lotniczą Akademią Wojskową, portami lotniczymi, MSWiA, zakładami lotniczymi oraz innymi szkołami wyższymi i średnimi.

Na **Wydziale Lotnictwa** w Katedrze Taktyki i Uzbrojenia prowadził następujące przedmioty: Ratownictwo i ochrona ludności, Działalność szkoleniowo-metodyczna w SZ RP. Ponadto, prowadził wykłady w języku angielskim przedmiotu *Peace and Stabilization Operations* dla studentów wojskowych z Królestwa Arabii Saudyjskiej.

W **Wydziale Bezpieczeństwa Lotniczego** odpowiada za realizację przedmiotów: Zagrożenia bezpieczeństwa powietrznego, Ekologia w transporcie lotniczym, Socjologia bezpieczeństwa. Będąc pracownikiem WBL, nadal prowadzi zajęcia z Ratownictwa i ochrony ludności oraz Podstaw zarządzania na Wydziale Lotnictwa.

i) opieka naukowa nad studentami:

Pan Doktor Dariusz Bogusz podejmuje działania naukowe związane z motywowaniem studentów do podejmowania wyzwań badawczych i publicystycznych. Efektem działalności w tym zakresie jest udział w projekcie MEiN „**Perły Nauki**”, jako opiekun naukowy wybitnie uzdolnionej młodzieży studenckiej. Przedmiotem programu jest wsparcie podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki w tworzeniu wybitnie uzdolnionym absolwentom studiów pierwszego stopnia lub studentom po ukończeniu trzeciego albo czwartego roku jednolitych studiów magisterskich warunków rozwoju przez umożliwienie im prowadzenia badań naukowych pod kierunkiem opiekuna naukowego. Celem projektu badawczego, którego jest opiekunem, jest identyfikacja udziału kobiet w zawodzie pilota. Poprzez osiągnięcie 11 celów szczegółowych (m.in.: wskazanie trendów w kwestii zatrudnienia kobiet w zawodzie pilota, identyfikacja skali dyskryminacji kobiet podczas kwalifikacji lotniczej, określenie motywacji kobiet do wykonywania zawodu pilota) możliwe będzie uzyskanie szerokiego poglądu na temat badanego zjawiska w oparciu o przeszłe, współczesne, jak i perspektywiczne uwarunkowania. Prowadzenie badań naukowych pod jego kierownictwem nt. „Motywowanie do zawodu pilota” wchodzi w obszar badań interdyscyplinarnych na pograniczu bezpieczeństwa, zarządzania i psychologii, zapewniając kontakt i konsultacje z autorytetami naukowymi w tych dziedzinach, co umożliwi rozwój naukowy przyszłemu pokoleniu naukowców.

Jako prodziekan WBL współpracuje z Kołem Naukowym Studentów Bezpieczeństwa Narodowej Lotniczej Akademii Wojskowej w Dęblinie.

Ponadto, jego działalność naukowa przejawia się aktywnym udziałem w Komitecie naukowym wydawnictwa ciągłego pt. „Prace Naukowe Studentów LAW”, których, wraz z Dyrektorem Wydawnictwa LAW, jestem inicjatorem i współzałożycielem.

Sprawował funkcję promotora pomocniczego w dwóch rozprawach doktorskich jak również był m.in. promotorem pracy inżynierskiej napisanej w języku angielskim kadeta (studenta wojskowego) z Królestwa Arabii Saudyjskiej Abu Thamirah Abdulmohsen Abdulaziz S pt. *Impact of spatial confusion simulator on aviation training security* (praca inżynierska, Dęblin 2021 r.).

Należy stwierdzić, że dorobek w zakresie opieki naukowej nad studentami jest znaczny i świadczy o dobrym przygotowaniu Pana Doktora do promocji kadr oraz prowadzenia działalności naukowej.

j) opieka naukowa nad doktorantami w charakterze opiekuna naukowego lub promotora pomocniczego z podaniem tytułów rozpraw:

Promotor pomocniczy w rozprawie doktorskiej mgr. Jana Michty pt. *Organy kontroli ruchu lotniczego w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej* (podstawa – Uchwała Rady Wydziału Bezpieczeństwa Narodowego i Logistyki z dnia 23 kwietnia 2018 r. o wszczęciu przewodu doktorskiego i powołaniu na promotora pomocniczego rozprawy doktorskiej). Ponadto, jest promotorem pomocniczym rozprawy doktorskiej mgr. Zbigniewa Piskora pt. *Bezpieczeństwo w transporcie lotniczym*.

k) staże w zagranicznych lub krajowych ośrodkach naukowych lub akademickich:

1. 11–15 października 2021 r. – staż naukowy w Wydziale Nauk Wojskowych i Szkolenia Oficerskiego w Narodowym Uniwersytecie Służby Publicznej (*National University of Public Service – NUPS*) w Budapeszcie, Węgry.
2. 19–28 lipca 2021 r. oraz 17–19 listopada 2021 r. – staż naukowy w Akademii Kaliskiej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Wydziale Nauk Społecznych w Instytucie Nauk o Bezpieczeństwie.

W dniach 21 maja–1 czerwca 2018 r. organizował pobyt oraz prowadził zajęcia z uczestnikami Cultural Understanding and Language Proficiency (CULP) organizowanego przez US Army Cadet Command z Fort Knox (Kentucky).

W dniach 11–15 października 2021 r. przeprowadził cykl wykładów w ramach programu Erasmus+ w Wydziale Nauk Wojskowych i Szkolenia Oficerskiego w Narodowym Uniwersytecie Służby Publicznej (*National University of Public Service – NUPS*) w Budapeszcie.

W latach 2019–2021 pełnił obowiązki koordynatora programu European Initiative for the Exchange of Military Young Officers EMILYO (Military Erasmus). Uczestniczył w spotkaniach grupy implementacyjnej programu EMILYO oraz brał udział w obradach gru-

py roboczej LoD-12 (Lines of Development) dotyczących projektu międzynarodowego semestru sił powietrznych.

l) wykonane ekspertyzy lub inne opracowania na zamówienie organów władzy publicznej, samorządu terytorialnego, podmiotów realizujących zadania publiczne lub przedsiębiorstw:

1. Koordynator Lotniczej Akademii Wojskowej Programu Edukacji Lotniczej i Lotniskowej (PELiL), współpraca z Przedsiębiorstwem Państwowym „Porty Lotnicze” oraz Lotniskiem Chopina w Warszawie (konsultacja programów nauczania, organizacja konferencji naukowej „Bezpieczeństwo portów lotniczych i morskich”, tworzenie kierunku studiów Bezpieczeństwo lotnicze pod patronatem PP „Porty Lotnicze” i Lotniska Chopina).
2. Współpraca z ramienia Lotniczej Akademii Wojskowej z ETC-PZL Aerospace Industries przy opracowaniu symulatora sytuacji kryzysowych (ekspert w konsultacjach technicznych).
3. 2016–2017 – z ramienia WSOSP w składzie Komitetu Sterującego, Zespołu Eksperskiego do opracowania „Koncepcji zapewnienia jakości w Systemie Funkcjonalnym Szkolenia”.
4. Z ramienia LAW w składzie Zespołu Eksperskiego do opracowania „Instrukcji szkoleniowo-metodycznej SZ RP” (2018-2019).
5. Zespół ekspercki ds. geopolityki, Projekt Nowe Urządzenie Polskie 2X35 (NUP 2X35), CDiSZ SZ RP, Bydgoszcz.
6. Zespół Analizy, Oceny i Omówienia Ćwiczenia – Pion Wsparcia w ćwiczeniu dowódczo-sztabowym ZIMA-20.
7. Zespół ds. opracowania Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Lotniczej Akademii Wojskowej.
8. Przewodniczący zespołu ds. strategii naukowej Lotniczej Akademii Wojskowej.

m) recenzowanie projektów międzynarodowych lub krajowych oraz publikacji w czasopiśmie międzynarodowych lub krajowych:

1. Recenzja artykułu naukowego dla wychodzącego w Polsce czasopisma „Safet&Defense” pt. *Counteracting Threats to Societal Security at School: A Polish Way towards Multicultural Education*, nr umowy SDR/2020/7.

2. Recenzja artykułu naukowego dla wychodzącego w Polsce czasopisma „Safet&Defense” pt. *The selected aspects of contemporary air threats*, nr umowy SDR/2020/3.
3. Recenzja monografii *Wybrane aspekty bezpieczeństwa* pod redakcją A. Radomycki, J. Karpowicz, D. Michalski, seria „Prace Naukowe Studentów Lotniczej Akademii Wojskowej”, Dęblin 2021, ISBN 978-83-66514-34-8, DOI: 10.55676/PNSLAW.0001.

n) udział w zespołach eksperckich i konkursowych:

1. 2016–2017 – z ramienia WSOSP w składzie Komitetu Sterującego, Zespołu Eksperckiego do opracowania „Koncepcji zapewnienia jakości w Systemie Funkcjonalnym Szkolenia”.
2. Z ramienia LAW w składzie Zespołu Eksperckiego do opracowania „Instrukcji szkoleniowo-metodycznej SZ RP” (2018-2019).
3. Zespół ekspercki ds. geopolityki, Projekt Nowe Urządzenie Polskie 2X35 (NUP 2X35), CDiSZ SZ RP, Bydgoszcz.
4. Zespół Analizy, Oceny i Omówienia Ćwiczenia – Pion Wsparcia w ćwiczeniu dowódczo-sztabowym ZIMA-20.
5. Zespół ds. opracowania Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Lotniczej Akademii Wojskowej.
6. Przewodniczący zespołu ds. strategii naukowej Lotniczej Akademii Wojskowej.

5. Ocena końcowa i wnioski

Dokonana ocena dorobku naukowego i osiągnięć Habilitanta pozwala stwierdzić, że obszar jego zainteresowania badawczego ściśle związany jest z problematyką nauk o bezpieczeństwie a zaprezentowane wyniki są wartościowe. Zgłaszane zastrzeżenia i niedociągnięcia nie mają decydującego wpływu na jakość i wartość wkładu do teorii nauk o bezpieczeństwie. Jego prace przyczyniły się do wyjaśnienia problematyki wykorzystania symulatorów i trenerów w szkoleniu pilotów wojskowych. Zaproponował kierunki zmian i rozwiązania w obszarze technicznym i organizacyjnym, których głównym wnioskiem jest powołanie organu odpowiedzialnego za szkolenie symulatorowe w SZ RP poprzez utworzenie Centrum Symulacji i Szkolenia Lotniczego. Przedstawił prawidłowości przyczynowe, jakie wystąpiły w szkoleniu symulatorowym w badanym okresie. Prawidłowości ukazują znaczenie symulatorów w szkoleniu pilotów wojskowych, stanowiących integralną część systemu szkolenia lotniczego, dostosowanych do typu i wersji eksploatowanych statków powietrznych. Wskazywane kierunki doskonalenia szkolenia lotniczego zawarte są w monografiach i artykułach które wpływają na szeroko rozumiane bezpieczeństwo, w szczególności na bezpieczeństwo

lotnicze. Ponieważ wysoki poziom wykształcenia pilotów jest istotnym elementem bezpieczeństwa lotniczego. Wyszkolenie lotnicze pozwala bezpiecznie wykonywać zadania lotnicze przez pilotów i załogi lotnicze.

Stwierdzam, że ogólny dorobek naukowy Pana Doktora Dariusza Bogusza jest znaczący.

Habilitant wykazał się dość dużą aktywnością i doświadczeniem w zakresie organizacji oraz merytorycznego uczestnictwa w krajowych, a także międzynarodowych konferencjach i seminariach naukowych. Wykazuje się także wystarczającymi osiągnięciami w zakresie działalności naukowej i dydaktycznej. Cechuje go duże zaangażowanie w popularyzację rezultatów swoich badań naukowych.

Na podstawie oceny całokształtu dorobku naukowego, dydaktycznego i organizatorskiego Habilitanta należy uznać, że jest on zróżnicowany, wieloaspektowy, w znacznej mierze samodzielny i znaczący. Przedstawiona do oceny publikacja jest indywidualnym osiągnięciem naukowym o znaczącej wartości poznawczej i użytecznej. Jego badania naukowe charakteryzują się dobrym warsztatem naukowym i rzetelnością.

Oceniam, że dorobek naukowy wnosi znaczący wkład w rozwój nauk o bezpieczeństwie i wskazuje, że Habilitant jest dobrze przygotowany do samodzielnego prowadzenia badań oraz kształcenia kadr naukowych.

Stwierdzam, że oceniany dorobek naukowy, dydaktyczny i organizacyjny oraz w zakresie współpracy międzynarodowej dr. Dariusza Bogusza oraz przedstawiona do oceny publikacja spełniają wymagania artykułu 219 ust. 1 pkt 2., Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce (Dz. U. z 2022r poz. 574, 583, 655, 682.)

Wniosuję zatem o nadanie dr. Dariuszowi Boguszowi stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie.

